

O'zbekiston Respublikasi Iqtisodiyot va
moliya vazirligi huzuridagi Davlat
zahiralari boshqarish qo'mitasi raisi

M. Kurbanov
M.Kurbanov

» *Subap* 2026 yil

O'zbekiston agrosanoat majmui
xodimlari kasaba uyushmasi
Respublika Kengashi raisi

E. Abdualimov
E.Abdualimov

«*28*» *subap* 2026 yil

O'zbekiston Respublikasi Iqtisodiyot va moliya vazirligi huzuridagi Davlat
zahiralari boshqarish qo'mitasi bilan O'zbekiston agrosanoat majmui
xodimlari kasaba uyushmasi Respublika Kengashi o'rtasida ijtimoiy
rivojlantirish borasidagi hamkorlikning asosiy yo'nalishlari, mehnat shartlari va
unga haq to'lash, xodimlarning ijtimoiy kafolatlarini
belgilab berish bo'yicha 2025 – 2027 yillarga tuzilgan

T A R M O Q J A M O A K E L I S H U V I g a
Kiritilgan o'zgartirish va qo'shimchalar

Toshkent shahri

**O‘zbekiston Respublikasi Iqtisodiyot va moliya vazirligi huzuridagi Davlat
zahiralari boshqarish qo‘mitasi va O‘zbekiston agrosanoat majmui
xodimlari kasaba uyushmasi Respublika Kengashi o‘rtasida 2025-2027
yillarga mo‘ljallangan Tarmoq jamoa kelishuviga kiritilayotgan
o‘zgartirish va qo‘shimchalar**

1. Quyidagi mazmundagi 5¹-5².-bandlar bilan to‘ldirilsin:

“5¹. Norma ijodkorligi faoliyatini takomillashtirish va huquqiy himoya mexanizmlaridan samarali foydalanish yo‘li bilan xodimlarning mehnat, ijtimoiy-iqtisodiy huquqlari va manfaatlariga rioya etilishini ta‘minlash maqsadida, Taraflar quyidagilarni o‘z zimmlariga oladilar:

xodimlarning mehnat va boshqa ijtimoiy-iqtisodiy huquqlari va qonuniy manfaatlariga taalluqli normativ-huquqiy hujjatlarni ishlab chiqishda tegishli tarmoq kasaba uyushmasi ishtirokini ta‘minlash (BJK 18-bandi);

xodimlarning ijtimoiy-iqtisodiy huquq va manfaatlariga daxldor bo‘lgan normativ-huquqiy hujjatlar loyihalarini tarmoq bilan kelishish ishlarini qat‘iy ta‘minlash (O‘zbekiston Respublikasining “Kasaba uyushmalari to‘g‘risida”gi Qonunining 28-moddasi, BJK 19-bandi).

5². O‘zbekiston Respublikasining amaldagi qonunchilik xujjatlarini amaliyotda qo‘llash borasida Taraflar quyidagilarni birgalikda amalga oshiradilar (BJK 20-bandi):

mehnat sohasidagi qonunchilik hujjatlarini qayta ko‘rib chiqish, ularga o‘zgartirish va qo‘shimchalar kiritish yoki yangi normalarni qabul qilish bo‘yicha takliflar kiritish;

ish beruvchi va xodim o‘rtasidagi nizolarni sudgacha hal qilishda kasaba uyushmalarining yarashtiruvchi, murosaga keltiruvchi bo‘g‘in sifatidagi faolligini oshirish bo‘yicha amaliy chora-tadbirlar ko‘rish.

qo‘mitaning ishonch telefonlari va rasmiy saytlarida mavjud ma‘lumotlarni doimiy yangilab borish hamda tizimlashtirish orqali ijtimoiy mehnat masalari yuzasidan xodimlar bilan qayta aloqa mexanizmlarining samaladorligini oshirish (BJK 24-bandi);

kasaba uyushmalarining mehnat qonunchiligi talablari buzilgan holatlar bo‘yicha kiritgan ko‘rsatmalarini ish beruvchilar ko‘rib chiqmaganda yoki undagi talablarni bajarishni asossiz rad etganda Kambag‘allikni qisqartirish va bandlik vazirligi Davlat mehnat inspeksiyasiga berilgan qonuniy vakolatlarni qo‘llagan holda bajarilishini ta‘minlashda ko‘maklashish (BJK 26-bandi);

agarda qonunlarda boshqacha tartib nazarda tutilmagan bo‘lsa, tashkilotlarda kasaba uyushmasi qo‘mitasi mavjud bo‘lgan barcha hollarda xodim bilan mehnat shartnomasini ish beruvchining tashabbusiga ko‘ra bekor qilishni shu qo‘mita bilan kelishib olish (BJK 27-bandi);

qo'yi tashkilotlarda xodimlarni ommaviy ravishda ishdan ozod etish ehtimoli to'g'risida kamida ikki oy oldin tegishli tarmoq kasaba uyushmasi Respublika Kengashiga axborot taqdim etish va ishdan ozod etish oqibatlarini yengillashtirishga qaratilgan maslahatli ishlarni amalga oshirish (BJK 28-bandi);

xalqaro mehnat standartlarining mazmun-mohiyatiini keng targ'ib qilish, ularning tashkilotlarda ijrosi yuzasidan birgalikda monitoring o'rnatish (BJK 32-bandi);

qonun doirasida sun'iy intellekt texnologiyalariga oid normativ-huquqiy bazani takomillashtirish, sohada standartlar loyihalari ishlab chiqilishida takliflarni birgalikda ishlab chiqish, takomillashtirish va xalqaro hamkorlik aloqalarini mustahkamlash (BJK 34-bandi);

tarablarning 5 nafardan iborat vakillari tarkibida ijtimoiy-mehnat sohasidagi huquqiy hujjatlarni amaliyotda qo'llash bo'yicha yuzaga keladigan muammoli masalalar bo'yicha maslahat kengashini tuzish bo'yicha takliflar ishlab chiqish (BJK 36-bandi).”

2. Mehnat shartnomasi, bandlik kafolatlari bo'limida:

a) 7.4-band o'z kuchini yo'qotgan deb hisoblansin.

b) quyidagi mazmundagi 16¹-band bilan to'ldirilsin:

“16¹. Mehnat bozorining samarali faoliyat yuritishini ta'minlash hamda aholini ish bilan ta'minlanganlik darajasining yuksaltirilishini o'z maqsadi deb e'tirof etgan holda Taraflar yangi ish o'rinlarini yaratish, kadrlar salohiyatini saqlab qolish va rivojlantirish borasida kuchlarni birlashtirish zarur deb hisoblaydilar va quyidagilarni o'z zimmalariga oladilar:

oliy, kasb-hunar ta'limi muassasalari bitiruvchilari, O'zbekiston Respublikasi Qurolli Kuchlari safidan muddatli harbiy xizmatdan qaytgan shaxslar, yoshlar, voyaga yetmagan farzandlari bor ayollar, nogironligi bo'lgan shaxslar va ijtimoiy himoyaga muhtoj aholi qatlamlarining boshqa toifalarini ishga joylashtirilishiga har tomonlama ko'maklashish (BJK 58-bandi);

mehnat bozorini tahlil qilish asosida mehnat bozorida talab yuqori bo'lgan kasblar bo'yicha mutaxassislar tayyorlashni, ta'lim muassasalari bitiruvchilarini mutaxassisligi bo'yicha ishga joylashtirilishi va ish o'rinlarida qo'nimlilik ta'minlanishi uchun ish beruvchilarni rag'batlantirish mexanizmlarini joriy etish (BJK 59-bandi);

yuridik shaxslarning tugatilishi va qayta tashkil etilishi natijasida ish joyidan bo'shatilgan xodimlarning qonuniy huquqlariga rioya etilishi, ularni qayta o'qitish, malakasini oshirish va ishga joylashtirishga ko'maklashish (BJK 61-bandi);

“Yashil ishlab chiqarish” tamoyillarini joriy etish jarayonida energiya tejamkorligi texnologiyalariga o‘tishda ish o‘rinlari qisqartirilishiga yo‘l qo‘ymaslik choralarini ko‘rish (BJK 72-bandi);

sun‘iy intellekt joriy etilishi natijasida ish o‘rinlarini yo‘qotayotgan xodimlarni boshqa kasblarga o‘qitish va bandligini ta‘minlash (BJK 73-bandi).”

3. Mehnatga haq to‘lash, kafolatli to‘lovlar va kompensatsiya to‘lovlari bo‘limida:

a) 42-band o‘z kuchini yo‘qotgan deb hisoblansin. BJK 46, 47 bandlar

b) quyidagi mazmundagi 54¹-54²-bandlar bilan to‘ldirilsin:

“54¹. Taraflar kelgusi davrda soha xodimlarining daromadlari va ish sharoitlarini yaxshilab borish hamda ularni ijtimoiy qo‘llab-quvvatlashni kuchaytirishni nazarda tutuvchi chora-tadbirlar majmui amalga oshirilishi zarur deb hisoblaydilar. Shu maqsadda quyidagilarni o‘z zimmalariga oladilar:

mehnat munosabatlarini legallashtirish hamda tarmoq jamoa kelishuvlari va jamoa shartnomalari vositasida xo‘jalik xisobidagi tarmoq va tashkilotlarning o‘z tarif setkalarini o‘rnatish orqali o‘rtacha ish haqi oshirilishini ta‘minlash (BJK 39-bandi);

mehnatga haq to‘lashning tarif tizimidan tarifsiz tizimlariga o‘tishni tegishli tarmoq kasaba uyushmasi Respublika Kengashi yoki uning bo‘linmasi bilan oldindan kelishib olinishini hamda xodimlarning eng muhim samaradorlik ko‘rsatkichlari (KPI)ni baholashga boshlang‘ich kasaba uyushmasi tashkiloti saylanma organi vakillari jalb etilishini ta‘minlash (BJK 44-bandi);

54². Tashkiliy-huquqiy shaklidan qat‘iy nazar barcha tashkilotlarda (BJK 45-bandi):

Vazirlar Mahkamasining 2019 yil 6 sentabrdagi 743-son qarori bilan tasdiqlangan Ishlarning ayrim texnologik turlari, ishlab chiqarishlar va iqtisodiy faoliyat turlari bo‘yicha ishchilarning tarif stavkalarini oshirishning tarmoq koeffitsiyentlarini qo‘llash tartibi va ularning miqdorlari to‘g‘risidagi nizom talablarini;

ko‘chma va qatnash tusidagi ishlar uchun ustamalar belgilanadigan xodimlar kasblari va lavozimlari ro‘yxati;

avtomobil transporti haydovchilari mehnatiga haq to‘lashning umumiy shartlari to‘g‘risidagi nizom (ro‘yxat raqami 3130, 2019 yil 23 yanvar) talablarini tatbiq qilish bo‘yicha tavsiyalar berish.

xotin-qizlar va erkaklar ish haqi o‘rtasida genderga asoslangan farqli holatlarni o‘rganish va bunday holatlar aniqlanganda, ularni tizimli bartaraf etish choralarini ko‘rish (BJK 46-bandi);

mehnatga haq to‘lashning eng kam miqdoriga rioya etilishi, ish haqidan qonunchilikda ko‘zda tutilmagan ushlab qolishlarga yo‘l qo‘yilmasligi ustidan davlat va jamoatchilik nazoratini o‘rnatish (BJK 47-bandi);

ish beruvchi tomonidan ish haqini va boshqa to'lovlarni to'lash muddati buzilgan taqdirda, ularni to'lov muddatidan keyingi kundan e'tiboran to haqiqatda hisob-kitob qilingan kunni o'z ichiga olgan muddatgacha har bir kechiktirilgan kun uchun O'zbekiston Respublikasi Markaziy bankining o'sha vaqtda amalda bo'lgan qayta moliyalashtirish stavkasidan kelib chiqqan holda foizlar (pulli kompensatsiya) bilan birga to'lanishini davlat va kasaba uyushmalari mehnat inspeksiyalari tomonidan nazoratga olish (BJK 48-bandi);

ish beruvchilarga ishlab chiqarishdan ajralmagan holda kasaba uyushmasi qo'mitasi raisi vazifasini bajaruvchi xodimga uning oylik (lavozim) maoshining (ishbay haq to'lanadigan xodimning esa o'rtacha oylik ish haqining) kamida 20 foiz miqdorida qo'shimcha haq to'lashni tavsiya etish (BJK 50-bandi);

kasaba uyushmalari tomonidan xodimlarning mehnat malaka darajasini hamda mehnat sharoitlarini hisobga olgan holda ish haqi to'lanilishi ustidan tizimli jamoatchilik nazoratini o'rnatish (BJK 51-bandi);

ilg'or xalqaro tajriba asosida mehnatni meyorlashtirish va unga haq to'lash sohasida mehnat normalari va qoidalarini ishlab chiqish (BJK 52-bandi).

4. Mehnat muhofazasi va gigiyenasi bo'limi quyidagi mazmundagi 70¹.-band bilan to'ldirilsin:

“70¹. Mehnat xavfsizligi va gigiyenasini hamkorlikning ustuvor yo'nalishlaridan biri deb hisoblagan holda, Taraflar o'z zimmlariga quyidagi majburiyatlarni oladilar:

mehnat xavfsizligi va gigiyenasi tizimini joriy etish, uning faoliyat ko'rsatishi va rivojlanishini ta'minlashda ishtirok etish (BJK 74-bandi);

mehnatni muhofaza qilish to'g'risidagi qonunchilik hujjatlari talablaridan kelib chiqqan holda ish beruvchilar tomonidan mehnatni muhofaza qilish bo'yicha tadbirlarni doimiy moliyalashtirish (BJK 79-bandi);

ish o'rinlarining avtomatlashtirilishi, mehnat jarayonida sun'iy intellektdan foydalanish natijasida ish o'rinlari yo'qotilishi sababli yangi ish o'rinlarini xavfsiz mehnat sharoitlarini yaratgan holda tashkil etish choralarini ko'rish (BJK 80-bandi);

ijtimoiy-mehnat masalalari bo'yicha ikki tomonlama komissiya tarkibida tuziladigan mehnat muhofazasi va xavfsizligi bo'yicha ishchi guruhlar faoliyatini tashkilotlarda mehnat sharoitlarini yaxshilashga va xavfsizligini ta'minlashga yo'naltirish (BJK 81-bandi);

xodimlarning mehnat vazifalarini bajarish bilan bog'liq holda jarohatlanishi, kasb kasalliklariga chalinishi yoki salomatlikning boshqa xil shikastlanishlarini oldini olish, shuningdek, ularning paydo bo'lish sabablarini bartaraf etish ishlarini amalga oshirishga e'tibor qaratish va jamoatchilik nazoratini tizimli yo'lga qo'yish (BJK 82-bandi);

mehnat xavfsizligi va gigiyenasi masalalari bo'yicha texnik jihatdan tartibga solish sohasidagi normativ hujjatlar va normativ-huquqiy hujjatlarda hamda tarmoq, jamoa shartnomalarida ko'zda tutilgan, xodimlarga yaratilgan mehnat sharoitlari, sanoat va ekologik xavfsizlik holatini davlat nazorat organlari bilan hamkorlikda o'rganishni amalga keng qo'llash (BJK 83-bandi);

Ijtimoiy-mehnat masalalari bo'yicha respublika komissiyasining vakolati doirasida davlat va jamoatchilik nazoratini amalga oshirishda quyidagilarga e'tibor qaratish (BJK 84-bandi):

tashkilot rahbarlari va boshqa mansabdor shaxslardan mehnat sharoitlari va xavfsizligi, shuningdek, ishlab chiqarish bilan bog'liq barcha baxtsiz hodisalar va kasb kasalliklari to'g'risida to'liq axborot olinishi;

kasb kasalliklari ro'yhatini shakllantirishda tarmoq kasaba uyushmasi Respublika Kengashi bilan kelishish;

korxonalar, tashkilot va muassasalarda mehnat xavfsizligi va gigiyenasi bo'yicha tadbirlarning moliyalashtirilishi;

ishlab chiqarishdagi baxtsiz hodisalar va kasb kasalliklaridan davlat tomonidan majburiy ijtimoiy sug'urta qilinishini, shuningdek ish beruvchining fuqarolik javobgarligini majburiy sug'urta qilish tizimini ta'minlanishi;

ish o'rinlarida mehnat sharoitlarining holati, ayniqsa zararli ishlab chiqarish omillari va xavfli ishlab chiqarish omillari yuzasidan nazorat amalga oshirilishi;

xodimlarga imtiyozlar va kompensatsiyalar belgilanadigan, imtiyozli shartlarda pensiyaga chiqish huquqi beriladigan, nogironligi bo'lgan shaxslar band bo'lgan zararli, xavfli va boshqacha mehnat sharoitlariga ega ish o'rinlarida qonunchilik hujjatlarida belgilangan tartibda ish o'rinlarining mehnat sharoitlari bo'yicha attestatsiyadan o'tkazilishi;

dastlabki tarzda (ishga kirayotganda) va davriy (mehnat faoliyati davomida) majburiy tibbiy ko'riklar belgilangan tartibda o'tkazilishi;

ish beruvchilarning jamoa shartnomalari va kelishuvlarida mehnat xavfsizligi va gigiyenasi holati yuzasidan ko'zda tutilgan majburiyatlarini bajarishini o'rganish;

xodimlarga qonunchilik hujjatlarida belgilangan imtiyozlar va kompensatsiyalarni berilishi hamda ularga mehnatni muhofaza qilish bo'yicha yo'l-yo'riqlar berilgani, mehnatni muhofaza qilish masalalari bo'yicha o'quv va malaka oshirishdan o'tganligi;

xodimlar belgilangan normalar bo'yicha sut, davolash-profilaktika oziq-ovqati, gazlangan tuzli suv, shaxsiy himoya hamda gigiyena vositalari bilan ta'minlanishi, shuningdek, jamoaviy himoya vositalari qo'llanilishi holati;

ishlab chiqarish obyektlari va ishlab chiqarish vositalarini sinash va foydalanish uchun qabul qilish komissiyalari ishida hamda tibbiy-ijtimoiy ekspert komissiyasi majlislarida mustaqil ekspert sifatida ishtirok etilishi;

mehnat xavfsizligi va gigiyenasi bo'yicha texnik jihatdan tartibga solish sohasidagi normativ hujjatlarni va normativ-huquqiy hujjatlar loyihalarini ishlab chiqishda ishtirok etish natijadorligi;

ishlab chiqarishda mehnat xavfsizligi va gigiyenasi talablarining buzilishi va baxtsiz hodisalarni yashirganlikda aybdor shaxslarni javobgarlikka tortish to'g'risida vakolatli organlarga murojaat qilinishi;

O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2025 yil 21 iyuldagi "Mehnatni muhofaza qilishni boshqarish tizimini joriy etish to'g'risida"gi 454-sonli qarori ilovasi bilan tasdiqlangan Namunaviy Nizom talablarini amaliyotga tadbiiq etish va ijrosini ta'minlash;

O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2025 yil 24 dekabrdaagi "Mehnatni muhofaza qilish sohasiga oid ayrim nizomlarni tasdiqlash to'g'risida"gi 819-sonli qarori ilovasi bilan tasdiqlangan Nizomlar talablarini amaliyotda joriy etish va ijrosini ta'minlash;

mehnat xavfsizligi va gigiyenasi bo'yicha vakolatli vakillarni saylash, o'qitish va ularning malakasini doimiy ravishda oshirib borish hamda jamoa shartnomalari va kelishuvlarini ular o'z faoliyatini samarali amalga oshirishi uchun qulay sharoitlarni yaratish majburiyatini kiritilishi.

mehnat xavfsizligi va gigiyenasi bo'yicha texnik jihatdan tartibga solish sohasidagi normativ hujjatlar va normativ-huquqiy hujjatlarni qayta ko'rib chiqish hamda ularni xalqaro standartlarga muvofiq ishlab chiqish va joriy etish dasturini tasdiqlash, uni o'z vaqtida va sifatli amalga oshirish bo'yicha ishlar muvofiqlashtirilishini ta'minlash (BJK 85-bandi);

mehnat xavfsizligi va gigiyenasi masalalarining muhim o'rin tutishi haqida jamoat fikrini shakllantirish bo'yicha ommaviy axborot vositalari orqali keng tushuntirish ishlarini olib borish (BJK 86-bandi);

kasaba uyushmalari tizimida mehnat xavfsizligi va gigiyenasi bo'yicha jamoatchilik nazoratini tashkil etish yuzasidan ikki tomonlama hamkorlarni jalb etgan holda respublika ko'rik-tanlovini tashkil etish va o'tkazish (BJK 87-bandi);

har yili 28 aprel – Butunjahon mehnatni muhofaza qilish kuniga bag'ishlab haftalik tashkil etish va barcha tashkilotlarda nishonlanishini tashkil etish (BJK 89-bandi);

2030 yilgacha bo'lgan davrda barqaror rivojlanish sohasidagi milliy maqsad va vazifalarni amalga oshirish ishlarida ishtirok etish, munosib mehnat maqsadiga yetishda sog'lom va xavfsiz mehnat sharoitlari yaratilishi uchun tizimli chora-tadbirlar ijrosini ta'minlash (BJK 91-bandi)."

5. Ijtimoiy sug'urta, ijtimoiy imtiyoz va kafolatlar bo'limi quyidagi mazmundagi 74.6. va 74.7.-bandlar bilan to'ldirilsin:

a) “74.6. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2023 yil 11 sentabrdagi PF-158-sonli Farmoni bilan tasdiqlangan “O‘zbekiston - 2030” strategiyasini amalga oshirishga oid Davlat dasturlari bajarilishiga har tomonlama ko‘maklashish (BJK 97-bandi).”

b) 74.7. Favqulodda holatlar yuzaga kelgan taqdirda aholi uchun Xalqaro mehnat tashkilotining “Tinchlikni va qarshi harakat salohiyatini ta‘minlash maqsadida bandlik va munosib mehnat to‘g‘risida”gi 205-sonli tavsiyasi asosida ijtimoiy himoya choralarini ko‘rish (BJK 105-bandi).”

6. Ayollar mehnatini tartibga solish, ayollar va oilaviy vazifalarni bajarish bilan mashg‘ul shaxslarga beriladigan qo‘shimcha imtiyozlar va kafolatlar bo‘limida:

a) 75, 75.1., 75.2., 75.3., 76, 76.1., 76.2.-bandlar o‘z kuchini yo‘qotgan deb hisoblansin.

b) quyidagi mazmundagi 78¹-band bilan to‘ldirilsin:

“78¹. Taraflar ayollar va yoshlar uchun O‘zbekiston Respublikasining qonunchilik hujjatlarida nazarda tutilgan kafolatlarga rioya etishni va imtiyozlar berishni o‘z zimmasiga olgan holda jamoa shartnomalari va kelishuvlarida quyidagilar nazarda tutilishini ta‘minlashni zarur deb hisoblaydilar (BJK 120-bandi):

xotin-qizlar va erkaklar uchun teng huquq hamda imkoniyatlarni ta‘minlash majburiyatlarini tashkilotlarning va ular tarkibiy bo‘linmalarining vakolatli shaxsi zimmasiga yuklatish;

ishga qabul qilish va xizmat bo‘yicha ko‘tarishda xotin-qizlar va erkaklar uchun teng huquq hamda imkoniyatlarni yaratish;

xotin-qizlar va erkaklar mehnatiga haq to‘lashda notenglikka yo‘l qo‘ymaslik.

Jamoa shartnomalari va kelishuvlarida ayollar va yoshlarga imtiyozlar berish, ular uchun ma‘naviy va moddiy qo‘llab-quvvatlash choralarini qo‘llash masalalarini nazarda tutish, shu jumladan; (BJK 121-bandi):

yosh bolali ayollarga moddiy yordam ko‘rsatish va qisqartirilgan ish vaqtini o‘rnatish;

ta‘lim muassasalari bitiruvchilariga mehnat munosabatlari sohasida qo‘shimcha imtiyozlar o‘rnatish;

xotin-qizlarning jismoniy faolligini oshirish uchun zarur shart-sharoitlar yaratish;

xotin-qizlar uchun sayohatlarini tashkil etib borish.

Tarmoqda gender tenglikni ta‘minlash holatini tahlil qilish va gender tenglikni ta‘minlash bo‘yicha manzilli strategiyalarni ishlab chiqish va tasdiqlash (BJK 125-bandi).

Mehnat jamoalaridagi gender audit natijalarini muhokama qilib, ish beruvchilar bilan birgalikda xotin-qizlarga yanada qulay mehnat sharoitlarini yaratish bo'yicha amaliy choralarni belgilash (BJK 123-bandi).

7. Yoshlar uchun qo'shimcha imtiyozlar va kafolatlar bo'limi quyidagi mazmundagi 88¹.-band bilan to'ldirilsin:

"88¹. Taraflar ayollar va yoshlar uchun O'zbekiston Respublikasining qonunchilik hujjatlarida nazarda tutilgan kafolatlariga rioya etishni va imtiyozlar berishni o'z zimmasiga olgan holda quyidagilarni zarur deb hisoblaydilar:

O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "Yoshlar ma'naviyatini yuksaltirish va ularning bo'sh vaqtini mazmunli tashkil etish bo'yicha beshta muhim tashabbus"i bo'yicha dasturlaridan kelib chiqib yoshlar va xotin-qizlar manfaatlarini himoya qilish, shu jumladan (BJK 119-bandi):

ishlayotgan yoshlar faoliyatidagi, oliy va kasb-hunar ta'limi muassasalari talabalarida salbiy holatlarni, jumladan, ertangi kunga ishonch so'nishining oldini olish, ish haqi, mehnat sharoitlaridan minnatdorlik hissini uyg'otish maqsadida yoshlar o'rtasida madaniy-ma'rifiy, jismoniy tarbiya va sport tadbirlarini amalga oshirish;

yoshlarning xorijiy til, kompyuter savodxonligi hamda zamonaviy bilimlarni mukammal egallashlariga turli xil o'quvlar o'tkazish orqali ko'maklashish, ular orasidan salohiyatli yoshlarni tanlab olgan holda kadrlar zaxirasini shakllantirish.

8. Ma'naviy-ma'rifiy ishlar, jismoniy tarbiya va sportni ommalashtirish, ichki turizmni rivojlantirish hamda mehnatkashlar va ularning oila a'zolarini sog'lomlashtirish bo'limi quyidagi mazmundagi 98¹.-band bilan to'ldirilsin:

"98¹. Taraflar o'z zimmalariga quyidagi majburiyatlarni oladilar:

xodimlar va ularning oila a'zolarining foydali hamda mazmunli xordiq chiqarishlarini tashkil etish maqsadida ma'naviy-ma'rifiy, madaniy-ommaviy va sport tadbirlarini hamkorlikda o'tkazish (BJK 106-bandi);

xodimlarga jismoniy tarbiya va sport bilan shug'ullanishlari uchun yetarli sharoitlar yaratib berish (sport maydonchalari tashkil etish, maxsus sport xonalarini ajratish), turli sport seksiyalari va to'garaklariga jalb etish, mehnat jamoalarida xodimlar gimnastikasini joriy etish hamda jismoniy tarbiya jamoalari faoliyatini yo'lga qo'yish (BJK 109-bandi);

jamoat shartnomasi va kelishuvlarida nazarda tutilgan madaniy-ma'rifiy ishlar, jismoniy tarbiya va sportni ommalashtirish, ichki turizmni rivojlantirish, mehnatkashlar va ularning oila a'zolarini sog'lomlashtirish hamda boshqa maqsadlar uchun ish beruvchi hisobidan mablag'lar ajratish (BJK 110-bandi);

yoziq mavsumida bolalarning bolalar sog'lomlashtirish oromgohlarida dam olishi va sog'lomlashtirilishini tashkil etishga qaratilgan tizimli chora-tadbirlarni amalga oshirib borish (BJK 112-bandi);

bolalar sog'lomlashtirish oromgohlarida "Mehribonlik" uylari tarbiyalanuvchilari, shuningdek, respublikaning ekologiya jihatdan noqulay mintaqalarida istiqomat qiluvchi bolalar sog'lomlashtirilishiga doimiy ravishda ko'maklashish (BJK 113-bandi);

ish beruvchilarga xodimlar va ularning oila a'zolarini har yili madaniy dam oldirish va sog'lomlashtirishlarini hamda "O'zbekiston bo'ylab sayohat qil!" dasturi doirasidagi sayohatlari uchun sharoit yaratishlarini tavsiya etish (BJK 114-bandi);

korxonalar va tashkilotlarda kasaba uyushmalari tashabbuslari bilan ishxonalar yashil hududlarni kengaytirish hamda tozalik va obodonchilik ishlarini tashkil qilish (BJK 116-bandi);

korxonalar va tashkilotlardagi kasaba uyushmalari jamoalari o'rtasida "Ekologik faol kasaba uyushmasi jamoasi" tanlovi o'tkazish va g'oliblarni rag'batlantirish (BJK 117-bandi)."

9. Quyidagi mazmundagi "XI¹. Ijtimoiy muloqot va ijtimoiy sheriklikni rivojlantirish bo'limi" bilan to'ldirilsin:

"XI¹. Ijtimoiy muloqot va ijtimoiy sheriklikni rivojlantirish bo'limi

98². Taraflar, ijtimoiy-mehnat munosabatlari sohasidagi muammolarni ma'rifiy yo'l bilan hal etish uslubi hisoblangan ijtimoiy muloqot g'oyasiga sodiqligini e'lon qilib, o'z zimmlariga quyidagi majburiyatlarni oladilar:

kasaba uyushmalari va ish beruvchilar birlashmalarining qonuniy huquqlariga rioya etish, ularning qonunchilik hujjatlarida belgilab qo'yilgan tartibda tuzilishiga va faoliyat yuritishiga to'sqinlik qilinishiga yo'l qo'ymaslik (BJK 126-bandi);

ijtimoiy-mehnat masalalari bo'yicha ikki tomonlama komissiyalarning roli va samaradorligini oshirishga, boshlang'ich darajadagi ijtimoiy-mehnat masalalari bo'yicha komissiyalar tuzilishiga ko'maklashish (BJK 127-bandi).

98³. Yagona muzokara jarayonini tatbiq qilish maqsadida quyidagilarni tavsiya etish (BJK 130-bandi):

barcha jamoa shartnomalari va kelishuvlari loyihalarini jamoatchilik ekspertizasidan o'tkazishni;

tegishli kasaba uyushmalari va ish beruvchilar (ularning birlashmalari) o'rtasidagi hududiy tarmoq jamoa kelishuvlarini tegishli yilning yanvar oyidan, korxonalar, tashkilot, muassasalarda jamoa shartnomalarini esa tegishli yilning mart oyidan kechiktirmay tuzishni;

tarmoq jamoa kelishuvlari va jamoa shartnomalarini bajarish yakunlarini kasaba uyushmalari va ish beruvchilar tashkilotlarining qo'shma majlislarida, shuningdek, mehnat jamoalarining umumiy yig'ilish (konferensiya)larida har yili 1 apreldan kechiktirmasdan ko'rib chiqilishini.

98⁴. Kasaba uyushmalarining qarorlar qabul qilish jarayonidagi ishtirokini ta'minlash maqsadida quyidagilarni tavsiya etish (BJK 131-bandi):

qo'mita majlislariga xodimlarning ijtimoiy-iqtisodiy huquq va manfaatlariga taalluqli bo'lgan masalalar ko'rib chiqilayotganda O'zbekiston agrosanoat majmui xodimlari kasaba uyushmasi respublika Kengashi vakillari taklif etilishini;

boshlang'ich kasaba uyushmasi tashkiloti rahbarini korxonaning boshqaruv organlariga kiritilishini;

dolzarb ijtimoiy-iqtisodiy masalalarni muhokama qilish uchun kasaba uyushmalari faollari va ish beruvchilarning jamoatchilik eshituvlarini tashkil etib borish (BJK 133-bandi);

xodimlarning yozma arizalari mavjud bo'lganda kasaba uyushmasining tegishli hisobvarag'iga xodimlarning ish haqidan ushlab qolinganda kasaba uyushmasiga a'zolik badallari o'z vaqtida o'tkazilishini ta'minlash (BJK 134-bandi).”